



Бр./Nr. 03-339/2
10.03. 2023 година

Државните органи и институции од јавниот сектор во Република Северна Македонија поаѓајќи од заложбите за обезбедување на почитувањето на уставноста, законитоста, професионалниот интегритет, транспарентноста и заштитата на човековите слободи и права, ја усвојуваат следната политика:

ПОЛИТИКА НА ИНТЕГРИТЕТ

Државните органи и институции од јавниот сектор во Република Северна Македонија го прифаќаат интегритетот како темел на доброто управување и стратешки и одржлив одговор на корупцијата. Интегритетот е од суштинско значење за економскиот, социјалниот и општествениот просперитет.

Под интегритет се подразбира законито, независно, непристрасно, етичко, одговорно и транспарентно вршење на работи со кои службените лица го чуваат својот углед и угледот на институцијата во која се одговорно лице, односно се вработени, ги елиминираат ризиците и ги отстрануваат сомневањата во можноста од настанување и развој на корупција и со тоа обезбедуваат доверба на граѓаните во вршењето на јавните функции и во работата на јавните институции.

Засилувањето и подигнувањето на интегритетот е заедничка мисија и одговорност на сите институции во системот и на сите нивоа на власт.

Прифаќајќи ја политиката на интегритет, Агенцијата за задолжителни нафтени резерви (во понатамошен текст: МАКОРА) се обврзува на (1) воспоставување на систем на интегритет во институциите, (2) спроведување и поддршка на системот за интегритет и (3) следење и известување за примената на системот за интегритет.

МАКОРА ги запознава со својата политика за интегритет и припадниците на приватниот сектор, граѓанското општество и граѓаните барајќи од нив, како партнери во процесот, да ги почитуваат поставените вредности и стандарди во односите со државните органи и институциите од јавниот сектор.

1. Воспоставување на систем за интегритет

Системот за интегритет е воспоставен на начин да овозможи државните органи и институции од јавниот сектор да работат и да ја извршуваат својата надлежност почитувајќи ги законите и во согласност со највисоките етички стандарди.

Системот за интегритет почива на следните елементи кои претставуваат своевидни стандарди за интегритет:

- Заштитата на јавниот интерес и спречувањето на судирот на интереси;
- Почитување на етичкиот кодекс кој е релевантен за позицијата на службеното лице;

Organet shtetërore dhe institucionet e sektorit publik në Republikën e Maqedonisë së Veriut, duke u nisur nga përpjekjet për sigurimin e respektimit të kushtetutshmërisë, ligjshmërisë, integritetit profesional, transparencës dhe mbrojtjes së lirive dhe të drejtave të njeriut, miratojnë politikën në vijim:

POLITIKA E INTEGRITETIT

Organet shtetërore dhe institucionet e sektorit publik në Republikën e Maqedonisë së Veriut e pranojnë integritetin si bazë të qeverisjes së mirë dhe përgjegje të qëndrueshme strategjike ndaj korrupsionit. Integriteti është thelbësor për prosperitetin ekonomik, social dhe shoqëror.

Me integritet nënkuptohet kryerje ligjore, e pavarur, e paanshme, etike, e përgjegjshme dhe transparente të aktiviteteve me të cilën nëpunësit rajunë reputacionin e tyre dhe reputacionin e institucionit në të cilin janë përgjegjës, gjegjësisht janë të punësuar, eliminojnë rreziqet dhe largojnë dyshimet për mundësinë e shfaqjes dhe zhvillimin e korrupsionit dhe në këtë mënyrë fitojnë besimin e qytetarëve në kryerjen e funksioneve publike dhe në punën e institucioneve publike.

Forcimi dhe ngritja e integritetit është mision dhe përgjegjësi e përbashkët e të gjitha institucioneve në sistem dhe në të gjitha nivelet e qeverisjes.

Duke pranuar politikën e integritetit, Agjencia e Rezervave të Detyrueshme të Naftës (në tekstin e mëtejme: MAKORA) detyrohet që (1) të krijojë një sistem integriteti në institucione, (2) të zbatojë dhe mbështesë sistemin e integritetit dhe (3) të monitorojë dhe raportojë mbi zbatimin e sistemit të integritetit.

MAKORA me politikën e tij të integritetit njeherë anëtarët e sektorit privat, shoqërisë civile dhe qytetarët, duke u kërkuar atyre, si partnerë në proces, të respektojnë vlerat dhe standardet e vendosura në marrëdhëniet me organet shtetërore dhe institucionet e sektorit publik.

1. Krijimi i sistemit të integritetit

Sistemi i integritetit është krijuar në atë mënyrë që t'u mundësojë organeve shtetërore dhe institucioneve nga sektori publik të punojnë dhe të kryejnë kompetencat e tyre duke respektuar ligjet dhe në përputhje me standardet më të larta etike.

Sistemi i integritetit mbështetet në elementët e mëposhtme që përfaqësojnë një lloj standardi integriteti:

- Mbrojtja e interesit publik dhe parandalimi i konfliktit të interesave;
- Respektimi i kodit të etikës përkatëse që lidhet me pozitën e personit zyrtar;



- Управување со човечките ресурси врз основа на систем на заслуги и квалификации;
- Наменско, рационално и ефикасно управување со јавните ресурси;
- Транспарентност и пристап до информациите од јавен карактер;
- Заштитено пријавување од укажувачи и
- Управување со квалитет.

Заштита на јавниот интерес и спречување на судирот на интереси:

МАКОРА и нејзините вработени се обврзуваат дека во своето работење ќе му даваат приоритет на јавниот над приватниот интерес и дека ќе поттикнуваат и развиваат организациска култура која не толерира судир на интереси и во која индивидуалната одговорност и личниот пример се основа за доброто управување.

За да овозможи ефикасно управување со судирот на интереси во *МАКОРА*, се спроведува постапка за јасна идентификација и декларирање на личните интереси, се утврдуваат јасни правила за очекувањата од службените лица кога постои ризик од судир на интереси, се обезбедува транспарентност во процесот на решавање на ситуациите во кои се појавува судир на интереси и се развиваат механизми за следење на примената на правилата за превенција на судирот на интереси.

Почитување на етичкиот кодекс кој е релевантен за позицијата на службеното лице: Службените лица во *МАКОРА* се должни да го почитуваат етичкиот кодекс на институцијата во која работат, а чија цел е да се промовира професионалност, заштита на јавниот интерес, отчетност, одговорност, непристрасност, недискриминација и политичка неутралност.

МАКОРА развива механизми кои овозможуваат доследно да се следи почитувањето на етичкиот кодекс од страна на службените лица. За областите кои се нагласено подложни на корупција, како што се јавните набавки, *МАКОРА* усвојува и посебни кодекси за постапување.

Управување со човечките ресурси врз основа на систем на заслуги и квалификации:

Интегритетот се промовира како дел од управувањето со човечки ресурси во (Назив на институцијата). Вработувањата се транспарентни по пат на јавен оглас, со однапред утврдени критериуми и со развиени политики кои овозможуваат вработувања и унапредувања врз основа на заслуги и квалификации и оневозможуваат партиски влијанија, непотизам и кронизам.

Во *МАКОРА* се идентификувани работните позиции кои се особено ранливи на корупција и за нив се предвидуваат посебни обврски во однос на заштитата на интегритетот. Потребно е доследно да се почитуваат некомпатибилноста, забраните и ограничувањата својствени за работата во јавниот сектор.

- Менaxhimi i burimeve njerëzore bazuar në një sistem meritash dhe kualifikimesh;
- Менaxhimi i qëllimshëm, racional dhe efikas i burimeve publike;
- Transparencë dhe qasje në informacione me karakter publik;
- Raportimi i mbrojtur nga sinjalizuesit dhe
- Менaxhimi i cilësisë.

Мбројтја е интересит публик dhe парандалими i konfliktit të интересит: *МАКОРА* dhe nëpunësit e saj janë të дetyруар që në punën e tyre do t'i japin përparësi интересит публик mbi интересит privat dhe se do të inkurajojnë dhe zhvillojnë një kulturë organizative që nuk toleron konflikt интереси dhe në të cilin përgjegjësia individuale dhe shembulli personal janë baza për менaxhim të mirë.

Пër të mundësuar менaxhimin efikas të konfliktit të интересave në *МАКОРА*, zbatohet procedurë për identifikimin dhe deklarimin e qartë të интересave personale, përcaktohen rregulla të qarta për pritjet e personave zyrtarë kur ekziston rreziku i konfliktit të интересave, sigurohet transparencë në procesin e zgjidhjes së situatave në të cilat lindin konflikte интереси dhe zhvillohen mekanizma për monitorimin e zbatimit të rregullave për парандалимин e konfliktit të интересит.

Respektimi i kodit të etikës që ka lidhje me pozitën e personit zyrtar: Personat zyrtarë në janë të дetyруар të respektojnë kodin etik të institucionit në të cilin punojnë, qëllimi i të cilit është promovimi i profesionalizmit, mbroјtja e интересит публик, llogaridhënia, përgjegjësia, paanshmëria, mosdiskriminimi dhe neutraliteti politik.

МАКОРА zhvillon mekanizma që mundësojnë monitorimin e vazhdueshëm të respektimit të kodit të etikës nga ana e personave zyrtarë. Për fushat që janë shumë të ndjeshme ndaj korrupsionit, si janë furnizimet publike, *МАКОРА* miraton gjithashtu kode të veçanta veprimi.

Menaxhimi i burimeve njerëzore bazuar në sistemin e meritave dhe kualifikimeve: Integriteti promovohet si pjesë e менaxhimit të burimeve njerëzore në *МАКОРА*. Punësimet janë transparente me shpallje publike, me kritere të paracaktuara dhe politika të zhvilluara që mundësojnë punësimin dhe avancimin në дetyрë në bazë të meritave dhe kualifikimeve dhe парандалојнë ndikimet partiake, nepotizmin dhe kronizmin.

Нë *МАКОРА*, janë identifikuar pozicionet e punës që janë veçanërisht të cenushme nga korrupsioni dhe për to parashikohen obligime të veçanta në lidhje me mbroјtjen e integritetit. Është e nevojshme të respektohen vazhdimisht papajtueshmëria, ndalimet dhe kufizimet e qenësishme për punën në sektorin publik.



Наменско, рационално и ефикасно управување со јавните ресурси: МАКОРА демонстрира отвореност, отчетност и инклузивност во дефинирањето на буџетските приходи и расходи водени од целта да го задоволат јавниот интерес и континуирано да ги подобруваат услугите за граѓаните.

МАКОРА се обврзува дека договорите за јавни набавки, јавно-приватно партнерство, доделување на концесии на државни ресурси, закуп и продажба на државен имот и земјиште итн. ќе ги склучува низ транспарентни процедури кои овозможуваат еднаков третман и конкуренција на заинтересираните учесници.

Транспарентност и пристап до информации од јавен карактер: МАКОРА обезбедува вистинити, соодветни, навремени и целосни информации на граѓаните и правните лица, притоа почитувајќи го правото на приватност и заштитата на личните податоци.

МАКОРА се стреми кон високо ниво на активна транспарентност, односно објавуваат што е можно повеќе информации на својата веб-страница и демонстрира подготвеност неговото работење да биде ставено на јавен увид и контрола. Службените лица не смеат да ги користат информациите со кои располагаат во вршењето на функциите, јавните овластувања и службените должности за остварување корист или предност за себе или за друг.

Заштитено пријавување од укажувачи: Овозможувањето на укажувачите да пријавуваат недозволиво или незаконито постапување не стравувајќи од последици, претставува еден од столбовите за успешна превенција, откривање, истрага и санкционирање на ваквите постапувања со кои се загрозува работењето на институцијата.

МАКОРА усвојува процедура за заштитено пријавување и има назначено овластеното лице за прием на пријави од укажувачи. Со процедурата за заштитено пријавување и со овластеното лице за заштитено пријавување се запознаваат сите засегнати страни.

Управување со квалитетот: МАКОРА) воспоставува систем на работење преку кој постојано се унапредува работењето и процесите, се намалуваат ризиците и трошоците, а се подобрува мотивираноста на вработените и се следат вкупните резултати од работењето.

Унапредувањето на испораката и подобрувањето на квалитетот на услугите се врши преку одговорно планирање, управување и реализација на процесите и промовирање на култура на извонредност на јавната администрација, согласно меѓународниот стандард ИСО 9001, Заедничката рамка за процена – ЦАФ и други стандарди за квалитет во јавниот сектор.

2. Спроведување и поддршка на системот за интегритет

За да овозможат ефикасно спроведување на системот за интегритет,

Menaxhimi i qëllimshëm, racional dhe efikas i burimeve publike: МАКОРА demonstiron çiltërsi, llogaridhënie dhe gjithëpërfshirje në përcaktimin e të ardhurave dhe shpenzimeve buxhetore të udhëhequr nga synimi për përmbushjen e interesit publik dhe për të përmirësuar vazhdimisht shërbimet për qytetarët.

МАКОРА detyrohet që kontratat për furnizime publike, partneritetin publiko-privat, dhënien e koncesioneve të burimeve shtetërore, dhënien me qira dhe shitjen e pronës dhe tokës shtetërore, etj. do t'i përmbyllë përmes procedurave transparente që mundësojnë trajtimin dhe konkurrencën e barabartë të pjesëmarrësve të interesuar.

Transparenca dhe qasja në informacione me karakter publik: МАКОРА siguron informacion të vërtetë, të duhur, në kohë dhe të plotë për qytetarët dhe personat juridikë, duke respektuar të drejtën e privatësisë dhe mbrojtjen e të dhënave personale.

МАКОРА përpiket për një nivel të lartë të transparencës aktive, gjegjësisht publikon sa më shumë informacion në faqen e internetit të saj dhe demonstiron gatishmëri që puna e saj të bëhet publike dhe e kontrolluar. Personat zyrtarë nuk mund të përdorin informacione që kanë në dispozicion kryerjen e funksioneve, autorizimeve publike dhe detyrave zyrtare për të krijuar interesa ose përparësi për vete ose për një tjetër.

Raportimi i mbrojtur nga sinjalizuesit: Mundësimi i sinjalizuesve për të raportuar veprime të palejueshme ose kundërligjore pa frikë nga pasojat, paraqet një nga shtyllat për parandalimin, zbulimin, hetimin dhe sanksionimin e suksesshëm të veprimeve të tilla që rrezikojnë funksionimin e institucionit.

МАКОРА miraton një procedurë për raportim të mbrojtur dhe ka caktuar personin e autorizuar për pranimin e paraqitjeve nga sinjalizuesit. Për procedurën e raportimit të mbrojtur dhe personin e autorizuar për procedurën e raportimit të mbrojtur informohen të gjitha palët e interesuara.

Menaxhimi i cilësisë: МАКОРА vendos sistem pune përmes të cilit përmirësohet vazhdimisht puna dhe proceset, zvogëlohen rreziqet dhe kostot, dhe përmirësohet motivimi i nëpunësve, monitorohen rezultatet e përgjithshme të punës.

Avancimi i ofritit dhe përmirësimi i cilësisë së shërbimeve bëhet nëpërmjet planifikimit, menaxhimit dhe zbatimit të përgjegjshëm të proceseve dhe promovimit të kulturës së ekselencës së administratës publike, sipas standardit ndërkombëtar ISO 9001, Korniza e Përbashkët e Vlerësimit – CAF dhe standardet e tjera të cilësisë në sektorin publik.

2. Zbatimi dhe mbështetja e sistemit të integritetit

Për të mundësuar zbatimin efektiv të sistemit të integritetit,



МАКОРА е посветена на градење на капацитетите и поддршка на сите службени лица во процесот на исполнување на обврските кои произлегуваат од стандардите за интегритет во насока на законито, независно, непристрасно, етичко, одговорно и транспарентно вршење на работните задачи.

Раководните структури во МАКОРА се одговорни за воспоставување и спроведување на системот на интегритет, како и за нивна промоција преку своето лично однесување и со преземање мерки за колективна прифатеност на политиката на интегритет и придржување кон истата од страна на вработените.

Градењето на капацитетите се одвива преку редовна едукација на вработените за соодветна примена на стандардите за интегритет по пат на обуки, како и со овозможување на советување за сите дилеми кои можат да се јават кај службените лица во секојдневното работење. За да обезбедат ефикасно спроведување на системот за интегритет МАКОРА назначува лице за интегритет.

МАКОРА ги идентификува ризиците од корупција и истите редовно ги проценува и следи. Соодветно на тоа се преземаат и мерки за надминување на ризиците кои го загрозуваат интегритетот на институцијата.

3. Следење и известување за примената на системот за интегритет
МАКОРА овозможува двостепен систем на следење на примената на системот за интегритет, на ниво на самата институција, и од страна на надлежната институција, Државната комисија за спречување на корупцијата (во понатамошниот текст ДКСК).

Целта на следењето на системот за интегритет во МАКОРА е да се утврди ефикасноста на применетите политики и процедури кои овозможуваат доследна примена на стандардите за интегритет, како и за мерење на резултатите од применетите мерки за намалување на ризиците од корупција. Процесот за следење и известување за примената на системот за интегритет го координира лицето за интегритет. МАКОРА спроведува и внатрешни контроли за проверка на примената на стандардите за интегритет преку вклучување на внатрешната ревизија.

МАКОРА се обврзува на соработка со ДКСК овозможувајќи ѝ да го следи спроведувањето на системот за интегритет. За таа цел МАКОРА се обврзува на точно, редовно и навремено информирање на ДКСК за сите активности преземени во насока на примена на системот за интегритет, како и за спроведување на добиените насоки, препораки и укажувања од страна на ДКСК во однос на јакнење на интегритетот во институциите.

МАКОРА është përkushtuar në ngritjen e kapaciteteve dhe mbështetjen për të gjithë personave zyrtarë në procesin e përbushjes së detyrimeve që rrjedhin nga standardet e integritetit në drejtim të ligjshëm, të pavarur, të paanshëm, etik, kryerjen e përgjegjshme dhe transparente të detyrave të punës.

Strukturat udhëheqëse në МАКОРА janë përgjegjëse për vënien dhe zbatimin e sistemit të integritetit, si dhe për promovimin e tyre nëpërmjet sjelljes së tyre personale dhe me marrjen e masave për pranimin kolektiv të politikës së integritetit dhe respektimin e saj nga ana e nëpunësve.

Ngritja e kapaciteteve bëhet përmes edukimit të rregullt të nëpunësve për zbatimin e duhur të standardeve të integritetit përmes trajnimeve, si dhe duke ofruar këshilla për të gjitha dilemat që mund të shfaqen te personat zyrtarë në punën e tyre të përditshme.

Për të siguruar zbatimin efektiv të sistemit të integritetit МАКОРА emëron person për integritetin.

МАКОРА identifikon rreziqet e korrupsionit dhe të njëjtat rregullisht i vlerëson dhe i monitoron. Konform saj pastaj merren masa për tejkalimin e rreziqeve që kërcënojnë integritetin e institucionit.

3. Monitorimi dhe raportimi për zbatimin e sistemit të integritetit
МАКОРА mundëson sistem me dy nivele për monitorimin e zbatimit të sistemit të integritetit, në nivel të vetë institucionit dhe nga ana e institucionit kompetent, Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit (në tekstin e mëtejme: KSHPK).

Qëllimi i monitorimit të sistemit të integritetit në МАКОРА është të përcaktojë efektivitetin e politikave dhe procedurave të zbatuara që mundësojnë zbatimin e qëndrueshëm të standardeve për integritetit, si dhe për matjen e rezultateve të masave e zbatuara për reduktimin e rreziqeve të korrupsionit. Procesi i monitorimit dhe raportimit për zbatimin e sistemit të integritetit koordinohet nga personi për integritet. МАКОРА zbaton gjithashtu kontrolle të brendshme për të kontrolluar zbatimin e standardeve të integritetit duke përfshirë revizionin e brendshëm.

МАКОРА është e obliguar që të bashkëpunojë me KSHPK-në, duke i mundësuar asaj monitorimin e zbatimit të sistemit të integritetit. Për këtë qëllim МАКОРА detyrohet që në mënyrë të saktë, të rregullt dhe me kohë ta informojë KSHPK-në për të gjitha aktivitetet e ndërmarra për zbatimin e sistemit të integritetit, si dhe për zbatimin e udhëzimeve, rekomandimeve dhe sugjerimeve të marra nga KSHPK-ja lidhur me përforsimin e integritetit në institucioneve.

Скопје, Март 2023

Shkup, mars 2023

в.д. Директор / u.d.Drejtor
Ulusi/Bekiri

